

รายงานผลการดำเนินงาน

โครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืน ปี 2568

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	จ
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	1
กลุ่มเป้าหมาย	1
วิธีการดำเนินงาน	4
ระยะเวลาในการดำเนินงาน	5
งบประมาณการดำเนินงาน	5
ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่นฯ	
ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่นฯ ปี 2567	12
ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่นฯ ปี 2568	22
การถอดบทเรียนหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2567 และ ปี 2568	
การถอดบทเรียนหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2567	35
การถอดบทเรียนหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2568	37
คณะผู้จัดทำ	40
ภาคผนวก	41

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินหมอดินอาสาดีเด่นฯ ปี 2567 จำนวน 12 แห่ง	14
ตารางที่ 2 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินหมอดินอาสาดีเด่นฯ ปี 2568 จำนวน 12 แห่ง	24
ตารางที่ 3 การถอดบทเรียนผลงานที่โดดเด่นของหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2567	36
ตารางที่ 4 การถอดบทเรียนผลงานที่โดดเด่นของหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2568	38

สารบัญญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	กิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน หมอดินอาสาดีเด่นฯ ปี 2567	21
ภาพที่ 2	กิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน หมอดินอาสาดีเด่นฯ ปี 2568	34

สารบัญภาคผนวก

	หน้า
QR code ที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ฯ	42
ภาพกิจกรรมโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ฯ	43

บทสรุปผู้บริหาร

กรมพัฒนาที่ดิน ได้ริเริ่มจัดตั้ง “หมอดินอาสา” ขึ้นใน พ.ศ. 2538 เป็นเวลายาวนานกว่าสองทศวรรษ ที่หมอดินอาสาได้มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เชื่อมโยงเกษตรกรและสนับสนุนเจ้าหน้าที่กรมฯ ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกร เกิดเครือข่ายหมอดินอาสา และขยายเครือข่ายไปยังเกษตรกรกลุ่มต่าง ๆ จนปัจจุบันมีหมอดินอาสาทุกระดับตั้งแต่ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดที่ปฏิบัติงานอยู่ทั่วประเทศมีจำนวนมากกว่า 77,960 คน (ข้อมูล ณ 19 กันยายน พ.ศ. 2568) โดยทุกปีกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการคัดเลือกหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติแก่หมอดินอาสาที่มีผลงานโดดเด่นให้เป็นที่ปรากฏต่อสาธารณะ ตลอดจนเป็นการให้ความสำคัญและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่หมอดินอาสา ทั้งยังเป็นแบบอย่างให้หมอดินอาสาคนอื่น ๆ มีแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนงาน

ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับและพัฒนาต่อยอดศักยภาพของหมอดินอาสาดีเด่น และสามารถเผยแพร่ผลงานที่ประสบความสำเร็จให้บุคคลทั่วไปได้ศึกษาเรียนรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ ตามสื่อต่าง ๆ กรมพัฒนาที่ดิน จึงได้มีโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืน ปี 2568 โดยมีการพัฒนาให้หมอดินอาสาดีเด่น เป็นศูนย์ถ่ายทอดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร โดยสพด. สนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยีและปัจจัยการผลิต เพื่อสนับสนุนการเผยแพร่ความรู้ของหมอดินอาสาที่ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น กรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2567 จำนวน 12 ราย และประจำปี 2568 จำนวน 12 ราย รวมทั้งสิ้น 24 ราย สรุปผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

- ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้านในพื้นที่การเกษตรของหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ โดยจัดทำแปลงสาธิต เช่น การปรับปรุงบำรุงดิน ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เกษตรอินทรีย์ จุดเรียนรู้ เช่น การวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง LDD Test Kit การผลิตและการใช้น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมัก และจุดถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน ในพื้นที่หมอดินอาสาดีเด่น 9 ราย ดังนี้ (1) นายอนุกุลนามปราศัย ตำบลนพรัตน์ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี (2) นายพิชญพงษ์ วิลาวรรณ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองกุง อำเภอกุงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น (3) นายแดนภา นันทาหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ (4) นายพิชญพงษ์ วิลาวรรณ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองกุง อำเภอกุงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น (5) นางดวงดาว กุรีโอโส ไนอาเร็ดตี้ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง (6) นายเสริม คำแปง หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน (7) นายคำหล้า คำคำ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านนาเกล้า ตำบลน้ำไคร้ อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรธานี (8) นายสมชาย แซ่ตัน หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี (9) นายสนธิ ชาวป่า หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านสะนา ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

- จัดงบประมาณสนับสนุนจัดทำฐานเรียนรู้ ผลงานที่โดดเด่นดำเนินงานพัฒนาปรับปรุงศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้าน จัดทำป้ายจุดเรียนรู้การพัฒนาที่ดินต่าง ๆ สนับสนุนการปรับปรุงภูมิทัศน์ สนับสนุนการสร้างศาลาการเรียนรู้ และฐานเรียนรู้ สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำชุดนิทรรศการ โปสเตอร์ งานวิชาการด้านการพัฒนาที่ดิน และสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และปัจจัยการผลิต และการถอดบทเรียนผลงานที่โดดเด่นที่ประสบผลสำเร็จของหมอดินอาสาดีเด่น พร้อมปรับปรุงแก้ไข

ฐานข้อมูลหมอดินอาสาตามระเบียบหมอดินอาสาฯ โดยยกระดับให้หมอดินเชี่ยวชาญ คัดเลือกหัวข้อ ชนิดพืช หรือวิธีการ จัดแสดงเป็นนิทรรศการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่การทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จของหมอดินอาสาดีเด่น ในพื้นที่ของตนเองติดตั้งไว้ภายในศูนย์ฯ ของหมอดินอาสาดีเด่น 15 ราย ดังนี้ (1) นายนิคม ชูเมือง หมอดินอาสาประจำตำบลโพนางดำตก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท (2) นายสุนทร ทองคำ หมอดินอาสาประจำตำบลวังท่าช้าง อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี (3) นางฉัตรชนก ชูแดง หมอดินอาสาประจำตำบลประคู้ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา (4) นายนาวิ ไชยมี หมอดินอาสาประจำตำบลลำคอง อำเภอนอนสูง จังหวัดนครราชสีมา (5) นายสนธิ ตำบลบรรณ หมอดินอาสาประจำตำบลแก้งเหนือ อำเภอเขมรราชู จังหวัดอุบลราชธานี (6) นายเข้มทอง ศรีสุข หมอดินอาสาประจำตำบลภูเงิน อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ (7) นายคมสัน โคตรสีทา หมอดินอาสาประจำตำบลสมเฝ้า อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี (8) นายคนอง ปะที หมอดินอาสาประจำตำบลจอมพระ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน (9) นายสุทธิพงศ์ พลสยาม หมอดินอาสาประจำตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ (10) นางราตรี บัวพนัส หมอดินอาสาประจำตำบลจันเสน อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ (11) นายมณฑา คงกะพันธ์ หมอดินอาสาประจำตำบลสินปุน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ (12) นายติน หะยิมะแซ หมอดินอาสาประจำตำบลตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี (13) นายประกิจ จิตรใจภักดิ์หมอดินอาสาประจำตำบลนาโง่งเหนือ อำเภอนาโง่ง จังหวัดตรัง และมีหมอดินอาสาดีเด่นที่ดำรงตำแหน่งเป็นหมอดินอาสาประจำอำเภอ ได้แก่ (14) นายศักดิ์สิทธิ์ แก่นศักดิ์ หมอดินอาสาประจำอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี (15) นายสถิตย์ พรหมรักษา หมอดินอาสาประจำอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

โครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืน ประจำปี 2568

1. หลักการและเหตุผล

โครงการหมอดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2538 เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือและสนับสนุนภารกิจของกรมพัฒนาที่ดินในการให้บริการแก่เกษตรกรเกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน โดยเริ่มจากการคัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความสนใจในงานด้านการพัฒนาที่ดิน และอาสาเข้ามาช่วยงานของกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งจะทำหน้าที่เสมือนเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินในการให้บริการ เผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากกรมพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรทั่วไปที่สนใจเข้ามาขอรับคำแนะนำ

ในทุกปีกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการคัดเลือกหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติแก่หมอดินอาสาที่มีผลงานโดดเด่นให้เป็นที่ปรากฏต่อสาธารณชน ตลอดจนเป็นการให้ความสำคัญ และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่หมอดินอาสาทั้งยังเป็นแบบอย่างให้หมอดินอาสาคนอื่น ๆ ให้มีแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนงาน โดยคณะกรรมการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ และหมอดินอาสาดีเด่นจะคัดเลือกหมอดินอาสาดีเด่นจากตัวแทนของ สพข.1-12 สพข. ละ 1 คน และหมอดินอาสาที่ได้รับรางวัลชนะเลิศหมอดินอาสาดีเด่น กรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี จะได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับพระราชทานโล่รางวัลเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาการพัฒนาที่ดินเพื่อเกษตรกร ในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีนโยบายที่จะส่งเสริมบทบาทของหมอดินอาสา ซึ่งเป็นผู้นำและมีความรู้ด้านดินในชุมชน มีภารกิจในการถ่ายทอดการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน รวมถึงส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ให้กับเกษตรกรในท้องถิ่น โดยเฉพาะ “หมอดินอาสาดีเด่น” ที่มีผลงานโดดเด่นและได้รับการยอมรับจากชุมชน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่นเพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืน ประจำปี 2568 เพื่อยกระดับพื้นที่ทางของหมอดินอาสาให้เป็นจุดเรียนรู้ที่จะพัฒนาต่อยอดโดยนำผลงานที่ประสบความสำเร็จของหมอดินอาสาดีเด่น เผยแพร่ให้บุคคลทั่วไปได้ศึกษาเรียนรู้พัฒนาทักษะ และสามารถต่อยอดสู่การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ และสามารถขยายผลการจัดการดินเกิดความยั่งยืนในพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการจัดการดิน และการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรและปัจจัยการผลิตให้กับหมอดินอาสาดีเด่น ประจำปี 2567 และประจำปี 2568

2.2 เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ภายในศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินให้เป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานที่โดดเด่นแก่บุคคลทั่วไป

3. กลุ่มเป้าหมาย หมอดินอาสาดีเด่นที่ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น กรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2567 และหมอดินอาสาดีเด่นที่ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น กรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2568 รวม 24 คน

ตารางที่ 1 รายชื่อหมอดินอาสาดีเด่นที่ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น กรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2567 และประจำปี 2568

ลำดับ	หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	หมอดินอาสา ดีเด่น
1.	สพข.1	สพด.ชัยนาท	นายนิคม ชูเมือง หมอดินอาสาประจำตำบลโพนางดำตก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท	ปี 2567
2.		สพด.ปทุมธานี	นายอนุกุล นามปราศัย หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลนพรัตน์ อำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี	ปี 2568
3.	สพข.2	สพด.ปราจีนบุรี	นายสุนทร ทองคำ หมอดินอาสาประจำตำบลวังท่าช้าง อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี	ปี 2567
4.		สพด. ฉะเชิงเทรา	นางฉัตรชนก ชูแดง หมอดินอาสาประจำตำบลประดู่ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ปี 2568
5.	สพข.3	สพด.บุรีรัมย์	นายแดนภา นันลา หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์	ปี 2567
6.		สพด. นครราชสีมา	นายนาวิ ไชยมี หมอดินอาสาประจำตำบลลำคอง อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา	ปี 2568
7.	สพข.4	สพด. อุบลราชธานี	นายสนิท คำบรรณ หมอดินอาสาประจำตำบลแก้งเหนือ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี	ปี 2567
8.		สพด.ศรีสะเกษ	นายเข้มทอง ศรีสุข หมอดินอาสาประจำตำบลภูเงิน อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ	ปี 2568
9.	สพข.5	สพด.อุดรธานี	นายคมสัน โคตรสีทา หมอดินอาสาประจำตำบลสมเส้า อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี	ปี 2567
10.		สพด.ขอนแก่น	นายพิชญ์พงษ์ วิลาวรรณ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองกุง อำเภอภูเพียง จังหวัดขอนแก่น	ปี 2568
11.	สพข.6	สพด.ลำปาง	นางดวงดาว กุริโอโส ไนอาเรตตี หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง	ปี 2567
12.			นายเนตร ทองคำ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเมือง ลำปาง จังหวัดลำปาง	ปี 2568

ลำดับ	หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	หมอดินอาสา ดีเด่น
13.	สพข.7	สพด.น่าน	นายคนอง ปะที หมอดินอาสาประจำตำบลจอมพระ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน	ปี 2567
14.			นายเสริม คำแปง หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน	ปี 2568
15.	สพข.8	สพด.อุตรดิตถ์	นายคำหล้า ค่ายคำ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านนากล่า ตำบลน้ำไคร้ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์	ปี 2567
16.		สพด. เพชรบูรณ์	นายสุทธิพงศ์ พลสยาม หมอดินอาสาประจำตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์	ปี 2568
17.	สพข.9	สพด.อุทัยธานี	นายสนธิ ชาวป่า หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านสะน้า ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี	ปี 2567
18.		สพด. นครสวรรค์	นางราตรี บัวพันธ์ หมอดินอาสาประจำตำบลจันเสน อำเภอตากลี จังหวัด นครสวรรค์	ปี 2568
19.	สพข.10	สพด.ราชบุรี	นายศักดิ์สิทธิ์ แก่นศักดิ์ หมอดินอาสาประจำอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี	ปี 2567
20.		สพด. กาญจนบุรี	นายสมชาย แซ่ตัน หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	ปี 2568
21.	สพข.11	สพด.กระบี่	นายสถิตย์ พรหมรักษา หมอดินอาสาประจำอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่	ปี 2567
22.			นายมณฑา คงกะพันธ์ หมอดินอาสาประจำตำบลสินปุน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่	ปี 2568
23.	สพข.12	สพด.ปัตตานี	นายดิน หะยีมะแซ หมอดินอาสาประจำตำบลตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี	ปี 2567
24.		สพด.ตรัง	นายประกิจ จิตรใจภักดิ์ หมอดินอาสาประจำตำบลนาโยงเหนือ อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง	ปี 2568

4. วิธีการดำเนินงาน

4.1 การจัดตั้งและพัฒนาศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้าน

4.1.1 สถานีพัฒนาที่ดินที่มีหมอดินอาสาดีเด่นเป็นหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน (ได้แก่ สพด. ปทุมธานี ขอนแก่น ลำปาง น่าน กาญจนบุรี) ให้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้านในพื้นที่การเกษตรของหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ (องค์ประกอบของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินมีรายละเอียดตามแบบฟอร์ม 1)

4.1.2 สพด. ที่มีหมอดินอาสาดีเด่นเป็นหมอดินอาสาประจำตำบลและอำเภอ ให้พัฒนา/ปรับปรุงศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้าน ภายในศูนย์ฯ ให้จัดทำตามรายละเอียดดังนี้

1) จัดทำป้ายจุดเรียนรู้การพัฒนาที่ดิน เช่น จุดเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมัก (สูตรปุ๋ยหมักพระราชทาน /สูตรปุ๋ยหมัก ผลิตจากสารเร่งซูเปอร์ พด.1)/ จุดเรียนรู้การผลิตน้ำหมักชีวภาพจากสารเร่งซูเปอร์ พด.2/ จุดเรียนรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง/จุดเรียนรู้การผลิตสารไล่แมลง/จุดเรียนรู้จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง/ จุดเรียนรู้การวิเคราะห์ดิน (LDD Test Kit)/ จุดเรียนรู้การผลิตถ่านไบโอชาร์/ แปลงสาธิตต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น การปลูกพืชในโรงเรือน/ การปลูกผักเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ/การใช้พืชปุ๋ยสดเพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน/การจัดการดินเพื่อการเพาะปลูก การปรุงดิน เป็นต้น

2) จัดทำชุดนิทรรศการ (ป้ายโรลอัพ โปสเตอร์ แผ่นพับ ฯลฯ) ข้อมูลที่ต้องแสดงภายในศูนย์ฯ ได้แก่ แผ่นผังพื้นที่ภายในศูนย์ฯ ข้อมูลดินและการจัดการที่ดินในพื้นที่ของหมอดินอาสาดีเด่น แผนที่ดิน (แผนที่ภาพถ่ายออร์โธรี 1: 4,000) แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ภาพการดำเนินกิจกรรมภายในศูนย์ฯ ข้อมูลการเข้าอบรมหรือการเข้าเยี่ยมชมศูนย์ฯ

3) สนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และปัจจัยการผลิต เช่น วัสดุอุปกรณ์สำหรับสาธิตการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พด. การส่งเสริมการตลาดใช้สารเคมี การทำเกษตรอินทรีย์ PGS เป็นต้น

4.2 การถอดบทเรียนผลงานโดดเด่นของหมอดินอาสา

1) สถานีพัฒนาที่ดินคัดเลือกหัวข้อ ชนิดพืช หรือวิธีการในการทำการเกษตรของหมอดินอาสาดีเด่นที่ประสบความสำเร็จนำมาถอดบทเรียน สพด.ละ 1 เรื่อง ส่งเป็นไฟล์ .docx และ .pdf มายัง กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย กวจ. ที่ email osbldd@gmail.com (รายละเอียดตามแบบฟอร์มที่ 2)

2) กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย กวจ. นำข้อมูลที่ได้รับไปจัดทำเป็นข้อมูลในรูปแบบที่กระชับและเข้าใจง่ายเพื่อเผยแพร่ให้หมอดินอาสา เกษตรกรทั่วไป และบุคคลที่สนใจได้ศึกษา ลงตามสื่อต่าง ๆ เช่น ถึงความรู้ของเว็บไซต์หมอดินอาสา บอร์ดประชาสัมพันธ์ภายในศูนย์ฯ เป็นต้น

3) สพด. นำข้อมูลที่ได้ไปจัดแสดงเป็นนิทรรศการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่การทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จของหมอดินอาสาดีเด่น ในพื้นที่ของตนเองติดตั้งไว้ภายในศูนย์ฯ เช่น การจัดทำป้ายไว้นิล แผ่นพับ โปสเตอร์ โรลอัพ QR-Code ที่สามารถเชื่อมต่อกับเว็บไซต์หมอดินอาสาได้ อย่างน้อย 1 รูปแบบ

4.3 การทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน มีรายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรมดังนี้

1) สพด. จัดทำรูปเล่มสรุปผลการดำเนินงานในพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยลงข้อมูล รูปภาพกิจกรรม และการดำเนินงานอย่างละเอียด ส่งเป็นไฟล์ .docx และ .pdf มายังกลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย กวจ. ที่ E-mail : osblddd@gmail.com (รายละเอียดตามแบบฟอร์มที่ 3)

2) กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย กวจ. รายงานข้อมูลและสรุปผลการดำเนินงานในภาพรวมเสนอกรมฯ เพื่อทราบและนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

5. ระยะเวลาในการดำเนินงาน

5.1 ระยะเวลาในการดำเนินงาน 7 เดือน (มีนาคม – กันยายน 2568)

5.2 แผนปฏิบัติงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่นเพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืน ประจำปี 2568

ที่	กิจกรรม	ปีงบประมาณ 2568						
		มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1.	กวจ. เสนอโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่นเพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืน ประจำปี 2568 ให้กรมฯ พิจารณาปรับแผนและอนุมัติการดำเนินงานและงบประมาณ	←	→					
2.	แจ้ง สพข. และ สพด. ที่เกี่ยวข้องทราบการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้		←	→				
	2.1 สพด.การจัดตั้งและพัฒนาจุดเรียนรู้ฯ ของหมอดินอาสาดีเด่นประจำปี 2567 และ 2568				←	→		
	2.2 การถอดบทเรียนหมอดินอาสาดีเด่นของแต่ละ สพข. สพด. ละ 2 เรื่อง ส่งให้กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสา				←	→		
	2.3 สพด. จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานส่งมายังกลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาฯ						←	
3.	กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาฯ กวจ. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำขึ้นเผยแพร่บนเว็บไซต์หมอดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน						←	
4.	กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาฯ กวจ. ติดตามและประเมินผลสรุปผลการดำเนินงานในภาพรวมเสนอกรมฯ ทราบ						←	

6. งบประมาณการดำเนินงาน 1,956,000 บาท

6.1 หมอดินอาสาดีเด่น ประจำปี 2568 จำนวน 12 แห่งๆ ละ 93,000 บาท = 1,116,000 บาท

6.2 หมอดินอาสาดีเด่น ประจำปี 2567 จำนวน 12 แห่งๆ ละ 70,000 บาท = 840,000 บาท
รวมทั้งสิ้น 24 แห่ง รวมเป็นเงิน 1,956,000 บาท

ตารางที่ 2 รายละเอียดงบประมาณโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืน ประจำปี 2568 (ส่วนของสพด.)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (บาท)
สพข.1	163,000
สพด.ปทุมธานี	93,000
สพด.ชัยนาท	70,000
สพข.2	163,000
สพด.ฉะเชิงเทรา	93,000
สพด.ปราจีนบุรี	70,000
สพข.3	163,000
สพด.นครราชสีมา	93,000
สพด.บุรีรัมย์	70,000
สพข.4	163,000
สพด.ศรีสะเกษ	93,000
สพด.อุบลราชธานี	70,000
สพข.5	163,000
สพด.ขอนแก่น	93,000
สพด.อุดรธานี	70,000
สพข.6	163,000
สพด.ลำปาง	163,000
สพข.7	163,000
สพด.น่าน	163,000
สพข.8	163,000
สพด.เพชรบูรณ์	93,000
สพด.อุตรดิตถ์	70,000
สพข.9	163,000
สพด.นครสวรรค์	93,000
สพด.อุทัยธานี	70,000
สพข.10	163,000
สพด.กาญจนบุรี	93,000
สพด.ราชบุรี	70,000
สพข.11	163,000
สพด.กระบี่	163,000
สพข.12	163,000
สพด.ตรัง	93,000
สพด.ปัตตานี	70,000
รวมงบประมาณ	1,956,000

หมายเหตุ : งบประมาณทุกรายการถ้วนเฉลี่ยได้ทุกรายการ

7. ตัวชี้วัด

7.1 มีศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้านของหมอดินอาสาดีเด่น กรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2568 จำนวน 24 แห่ง

7.2 มีองค์ความรู้ของหมอดินอาสาดีเด่นที่ได้รับการถอดบทเรียน อย่างน้อยจำนวน 24 เรื่อง เผยแพร่บนเว็บไซต์หมอดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน และจัดแสดงอยู่ภายในศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้าน

8. ผลผลิต

8.1 มีศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้าน จำนวน 24 แห่ง

8.2 มีหมอดินอาสาต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน

8.3 มีองค์ความรู้ของหมอดินอาสาดีเด่น ประจำปี 2567 และ ประจำปี 2568 ที่ได้รับการถอดบทเรียนอย่างน้อย 24 เรื่อง

9. ผลลัพธ์

9.1 เกษตรกรและประชาชนที่สนใจมีแหล่งศึกษาหาความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินตรงตามความต้องการในแต่ละพื้นที่ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

9.2 พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้มีคุณภาพ สามารถทำการเกษตรได้ดีขึ้น

10. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 หมอดินอาสาดีเด่น กรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2567 และประจำปี 2568 ได้รับขวัญและกำลังใจในการดำเนินงานและสร้างสรรค์ผลงานตามภารกิจของหมอดินอาสาอย่างเต็มศักยภาพ

10.2 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้านได้รับการจัดตั้งและพัฒนาในพื้นที่ของหมอดินอาสาดีเด่น กรมพัฒนาที่ดิน

10.3 เกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินเพิ่มขึ้นอย่างทั่วถึง

10.4 พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาให้มีความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพสูงขึ้น

10.5 กรมพัฒนาที่ดินได้องค์ความรู้ที่มาจากประสบการณ์ของหมอดินอาสาเพื่อนำไปรวบรวมและถ่ายทอดให้แก่เกษตรกร และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

11. ที่ปรึกษาและผู้รับผิดชอบ

11.1 รองอธิบดีด้านวิชาการ ที่ปรึกษา

11.2 ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต 1-12

11.3 ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน

11.4 ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน

11.5 ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน

11.6 ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย

12. ผู้ประสานโครงการ

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย โทร. 02 579 4194

จัดทำโดย
กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย กวจ.
เมษายน 2568

แบบฟอร์ม 1

แบบฟอร์มองค์ประกอบของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน

ชื่อศูนย์..... ตำบล.....

กิจกรรม	มี	ไม่มี
ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น		
ทำแปลงสาธิต (หมอดินอาสาเป็นวิทยากรได้)		
แปลงสาธิตจุดเรียนรู้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ		
แปลงสาธิตเกษตรทฤษฎีใหม่		
แปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์		
แปลงสาธิตเกษตรกรรมยั่งยืน		
แปลงสาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน		
แปลงสาธิตการผลิต		
แปลงสาธิตการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร		
แหล่งน้ำ		
จุดเรียนรู้		
การวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง		
การผลิตน้ำหมักชีวภาพ		
การผลิตปุ๋ยหมัก		
การผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง		
การผลิตน้ำหมักสมุนไพร		
การผลิตถ่านไบโอชาร์		
การใช้สิ่งปรับปรุงดิน เช่น โดโลไมท์ เป็นต้น		
การอนุรักษ์ดินด้วยหญ้าแฝก		
การไถกลบตอซัง		
การปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด		
การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก		
การใช้พืชคลุมดิน		
การปรับรูปแปลงนา		
การจัดการน้ำ เช่น ระบบน้ำหยด เป็นต้น		
ป้ายชื่อจุดเรียนรู้		
สื่อการสอน/คำอธิบาย เช่น poster แผ่นพับ บอร์ด Roll up เป็นต้น		
ข้อมูลการดำเนินงาน รวมถึง ผลวิเคราะห์ดินรายแปลง		
ภาพกิจกรรม		
แผนที่ดิน ลงในแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรี 1: 4000		

แบบฟอร์มองค์ประกอบของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน (ต่อ)

กิจกรรม	มี	ไม่มี
แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน		
ข้อมูลการเข้าอบรม หรือ เยี่ยมชมศูนย์ (บันทึกชื่อโครงการและจำนวนผู้เข้าอบรม)		
ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร		
สารเร่งซูปเปอร์ พด.		
ถังน้ำหมักชีวภาพ		
กากน้ำตาล		
วัสดุปรับปรุงดินที่จำเป็น เช่น วัสดุปูน		
เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด		
หญ้าแฝก		
อื่น ๆ โปรดระบุ.....		

แบบฟอร์ม 2

แบบฟอร์มการถอดบทเรียนหมอดินอาสาดีเด่น

1. ชื่อ-นามสกุล หมอดินอาสาดีเด่น
ตำแหน่ง
ที่อยู่
เบอร์โทรติดต่อ
2. ชื่อผู้ถอดบทเรียน
หน่วยงาน
เบอร์โทรติดต่อ
3. ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คัดเลือกตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของหมอดินอาสาและศูนย์ฯ
4. เนื้อหา เช่น ปัญหาทรัพยากรดินและการจัดการดินสำหรับการปลูกพืชที่แสดงถึงผลงานที่โดดเด่นและประสบความสำเร็จเฉพาะด้านของหมอดินอาสา ผลผลิต ฯลฯ (3-5 หน้ากระดาษ A4)
5. ภาพประกอบ

แบบฟอร์ม 3

แบบฟอร์มสรุปรายงานผลการดำเนินโครงการพัฒนาหมอดินอาสาดีเด่น

1. ชื่อ-นามสกุล หมอดินอาสาดีเด่น
ตำแหน่ง
ที่อยู่
เบอร์โทรศัพท์ต่อ
ชื่อศูนย์ (เฉพาะด้าน)
2. เจ้าหน้าที่รับชอบหมอดินอาสาดีเด่น
หน่วยงาน
เบอร์โทรศัพท์ต่อ
3. กิจกรรมการดำเนินงานภายในศูนย์ฯ
 - ก่อนและหลัง การดำเนินงาน
 - คณะกรรมการฯ ให้คำแนะนำ
4. ผลการดำเนินงาน
 - จำนวนผู้เข้าเยี่ยมชม
5. ประโยชน์ที่ได้รับ
6. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ
7. ภาพประกอบ (ก่อน-หลัง การดำเนินงาน)

ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2567

ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืนหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2567 มีเป้าหมายเป็นหมอดินอาสาที่ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น กรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2567 จำนวน 12 คน โดยสถานีพัฒนาที่ดินที่มีหมอดินอาสาดีเด่นเป็นหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ให้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้านในพื้นที่การเกษตรของหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ และสพด.ที่มีหมอดินอาสาดีเด่นเป็นหมอดินอาสาประจำตำบลและอำเภอ ให้พัฒนา/ปรับปรุงศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้าน ภายในศูนย์ฯ ให้จัดทำตามรายละเอียด ดังนี้ จัดทำป้ายจุดเรียนรู้การพัฒนาที่ดิน จัดทำชุดนิทรรศการ (ป้ายโรลอัพ โปสเตอร์ แผ่นพับ ฯลฯ) และสนับสนุนองค์ความรู้เทคโนโลยี ดังนี้

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 สถานีพัฒนาที่ดินชัยนาท นายนิคม ชูเมือง หมอดินอาสาประจำตำบลโพนางดำตัก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท มีกิจกรรมจุดเรียนรู้ ดังนี้ (1) ปุ๋ยหมักพด.1 และปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง (2) น้ำหมักชีวภาพ พด.2 สารไล่แมลง พด.7 (3) แบคทีเรียสังเคราะห์แสง พด.15 (4) การปลูกผักยกแคร่ด้วยเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน (5) การวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน (6) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (7) จุดเรียนรู้และให้บริการนวัตกรรมจุลินทรีย์พด.

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2 สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี นายสุนทร ทองคำ หมอดินอาสาประจำตำบลวังท่าช้าง อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี มีกิจกรรม ดังนี้ จุดเรียนรู้ (1) การผลิตปุ๋ยหมัก (2) การผลิตน้ำหมักชีวภาพ น้ำหมักสมุนไพร (3) การตรวจวิเคราะห์ดิน แปลงสาธิต (1) การผลิตสมุนไพรอินทรีย์ (2) การปลูกผักอินทรีย์

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3 สถานีพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์ นายแดนภา นันลา หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ มีกิจกรรม ดังนี้ จุดเรียนรู้ (1) การผลิตปุ๋ยหมัก พด.1 (2) การผลิตน้ำหมักชีวภาพจากสารเร่งซูเปอร์ พด.2 (3) การผลิตสารไล่แมลง พด.7 (4) การผลิตถ่านไบโอชาร์ แปลงสาธิต การปลูกแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี นายสนิท ดาบวรรณ หมอดินอาสาประจำตำบลแก้งเหนือ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี มีกิจกรรมจุดเรียนรู้ ดังนี้ (1) ปุ๋ยหมักซูเปอร์พด.1 (2) น้ำหมักชีวภาพ พด.2 การผลิตสารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็น พด.6 สารไล่แมลง พด.7 (3) การส่งเสริมการเจริญเติบโตและเพิ่มผลผลิตพืชด้วยแบคทีเรียสังเคราะห์แสง พด.15 (4) การใช้ปุ๋ยพืชสดและการไถกลบตอซัง ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต (5) การวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน แบบง่าย (6) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (7) จุดเรียนรู้และให้บริการนวัตกรรมจุลินทรีย์พด. บ่มดิน ห่มดิน พื้นฟูดินให้ยั่งยืน (8) การเพาะเห็ดนางฟ้าเพื่อลดต้นทุน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 สถานีพัฒนาที่ดินอุดรธานี นายคมสัน โคตรสีทา หมอดินอาสาประจำตำบลสุขเมษา อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี มีกิจกรรมจุดเรียนรู้ ดังนี้ (1) ปุ๋ยหมักซูเปอร์พด.1 (2) น้ำหมักชีวภาพ พด.2 การผลิตสารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็น พด.6 สารไล่แมลง พด.7 (3) การส่งเสริมการเจริญเติบโตและเพิ่มผลผลิตพืชด้วยแบคทีเรียสังเคราะห์แสง พด.15 (4) การใช้ปุ๋ยพืชสดและการไถกลบตอซัง..ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต (5) การวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน แบบง่าย (6) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (7) จุดเรียนรู้และให้บริการนวัตกรรมจุลินทรีย์พด. บ่มดิน ห่มดิน พื้นฟูดินให้ยั่งยืน (8) การเพาะเห็ดนางฟ้าเพื่อลดต้นทุน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง นางดวงดาว กุริโอโส ไนอาเร็ดดี หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีกิจกรรมจุดเรียนรู้ ดังนี้ (1) การใช้พืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน (2) การผลิตน้ำหมักชีวภาพ (3) การทำปุ๋ยหมัก (4) การใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (5) การเก็บตัวอย่างดินและการตรวจวิเคราะห์ดินเบื้องต้น

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7 สถานีพัฒนาที่ดินน่าน นายคนอง ปะทิ หมอดินอาสาประจำตำบลจอมพระ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน มีกิจกรรมจุดเรียนรู้ ดังนี้ (1) การผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง (2) การผลิตน้ำหมักชีวภาพ (3) การทำนาข้าวอินทรีย์ (4) การปลูกหญ้าแฝก (5) การปลูกพืชผักผสมผสาน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 สถานีพัฒนาที่ดินอุดรดิตถ์ นายคำหล้า คำคำ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านนากล่า ตำบลน้ำไคร้ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ กิจกรรมภายในศูนย์เรียนรู้ ก่อนดำเนินการ ศาลาเรียนรู้ข้อมูลด้านการพัฒนาที่ดิน ฐานเรียนรู้การปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดในแปลงนาสาธิตทำนา ฐานเรียนรู้การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และน้ำหมักสมุนไพรสารไล่แมลง ฐานเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมัก พด. 1 ฐานเรียนรู้การปลูกหญ้าแฝกเพื่อลดการชะล้างพังทลายของดิน ฐานเรียนรู้ด้านปศุสัตว์และประมง เช่น การเลี้ยงไก่ไข่ ไก่พื้นเมือง หมูพันธุ์เหมยซาน วัวพื้นเมือง และปลาต่าง ๆ ฐานเรียนรู้พลังงานแสงอาทิตย์ ฐานเรียนรู้การเผาถ่านไบโอชาร์ การผลิตน้ำส้มควันไม้ และการใช้สอยไผ่กิมจู ไผ่ชางหม่น กิจกรรมภายในศูนย์เรียนรู้ หลังดำเนินการดำเนินการ ปรับปรุงศาลาเรียนรู้ให้สามารถเป็นพื้นที่รองรับการประชุมอบรม ประชุมกลุ่ม และเป็นแหล่งรวบรวมเอกสาร โปสเตอร์ งานวิชาการ ด้านการพัฒนาที่ดินฐานเรียนรู้ด้านหญ้าแฝก ประกอบด้วยจุดเรียนรู้สายพันธุ์หญ้าแฝกลุ่ม - แฝกดอน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี นายสนธิ ชาวป่า หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านสะน่า ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีกิจกรรม ดังนี้ เกษตรกรได้ใช้เทคโนโลยีที่ได้ความรู้มาจากการเรียน และการฝึกอบรมต่าง ๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน ร่วมกับแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งน้อมนำแนวพระราชดำริของในหลวงฯ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตและการทำการเกษตร เช่น (1) การเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจสอบค่าวิเคราะห์ดิน (2) การไถกลบตอซังในไร่นาหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต (3) การใช้ปุ๋ยคอกปุ๋ยสดในการปรับปรุงบำรุงดิน (4) การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ (5) เกษตรกรผลิตน้ำหมักชีวภาพโดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.2 6 และ 7 (6) การใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 สถานีพัฒนาที่ดินราชบุรี นายศักดิ์สิทธิ์ แก่นศักดิ์ หมอดินอาสาประจำอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี มีกิจกรรมจุดเรียนรู้ ดังนี้ (1) การผลิตน้ำหมักชีวภาพ (2) การผลิตปุ๋ยหมัก (3) การวิเคราะห์ดิน (4) เทคนิคการบ่มดิน (5) การผลิตน้ำส้มควันไม้ (6) การผลิตถ่านไบโอชาร์ (7) ป้ายศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 สถานีพัฒนาที่ดินกระบี่ นายสถิตย์ พรหมรักษา หมอดินอาสาประจำอำเภอบ้านนา จังหวัดกระบี่ มีกิจกรรม ดังนี้ พัฒนาฐานเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินและเกษตรกรเจ้าของศูนย์ ร่วมกันปรับปรุงและพัฒนา จุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น ฐานเรียนรู้ด้านการทำน้ำหมักชีวภาพ ฐานเรียนรู้ด้านการทำปุ๋ยอินทรีย์ ฐานการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยได้มีการยกระดับจากศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดินเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาที่ดิน เพื่อให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ด้านพัฒนาที่ดินเพื่อการเกษตร รวมทั้งจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ให้เห็นได้ชัดเจน เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เข้าไปศึกษา เรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ (1) ปรับปรุงและพัฒนาจุดศูนย์ฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาที่ดิน (2) ปรับปรุงข้อมูลความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน (3) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ อาทิ ฐานเรียนรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักจากสารเร่งซูเปอร์ พด. 1 ฐาน

เรียนรู้ด้านการทำและการใช้น้ำหมักชีวภาพจากสารเร่งซูเปอร์ พด.2 ฐานเรียนรู้การใช้น้ำหมัก พด.6 ฐานเรียนรู้การอนุรักษ์ดินและน้ำ (4) ปรับปรุงฐานเรียนรู้ด้านการทำแปลงเกษตรผสมผสาน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี นายดิน หะยิมะแซ หมอดินอาสาประจำตำบลตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี มีกิจกรรม ดังนี้ (1) พัฒนา/ต่อยอดฐานเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินภายในศูนย์ฝึกการพัฒนาที่ดิน (2) ปรับปรุงป้ายข้อมูลองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน (3) ปรับปรุงป้ายโครงการศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน (4) จัดทำป้ายจุดเรียนรู้ เช่น จุดเรียนรู้การใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การใช้ผลิตภัณฑ์ควบคุมและกำจัดโรคพืช พด.14 จุดเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมัก พด.1 จุดเรียนรู้การใช้ผลิตภัณฑ์แบคทีเรียสังเคราะห์แสง พด.15 (5) สนับสนุนปัจจัยการผลิต (มูลสัตว์, ทะลายปาล์ม น้ำมันสับ) (6) สนับสนุนอุปกรณ์ในการปลูก/ขยายพันธุ์สายพันธุ์หญ้าแฝก (7) สนับสนุนป้ายจุดเช็คอินงานพัฒนาที่ดิน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่นฯ ปี 2567 จำนวน 12 แห่ง

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะด้าน)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์ฯ
สพข. 1	สพด. ชัยนาท	นายนิคม ชูเมือง หมอดินอาสาประจำ ตำบลโพนางดำตก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท	ศูนย์ฝึกปฏิบัติการ พัฒนาที่ดิน ตำบลโพนางดำตก อำเภอสรรพยา จังหวัด ชัยนาท	1) จุดเรียนรู้ปุ๋ยหมักพด.1 และปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง 2) จุดเรียนรู้ใช้น้ำหมักชีวภาพ พด.2, สารไล่แมลง พด.7 3) จุดเรียนรู้แบคทีเรียสังเคราะห์แสง พด.15 4) จุดเรียนรู้การปลูกผักยกแคร่ด้วยเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน 5) จุดเรียนรู้การวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน 6) จุดเรียนรู้การปลูกหญ้าแฝกด้วยการอนุรักษ์ดินและน้ำ 7) จุดเรียนรู้และให้บริการนวัตกรรมจุลินทรีย์พด.
สพข. 2	สพด. ปราจีนบุรี	นายสุนทร ทองคำ หมอดินอาสาประจำ ตำบลวังท่าช้าง อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี	ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการพัฒนา ที่ดินหมอดินอาสา เฉพาะด้านเกษตร อินทรีย์	1) จุดเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมัก 2) จุดเรียนรู้การผลิตน้ำหมักชีวภาพ/น้ำหมักสมุนไพร 3) จุดเรียนรู้การตรวจวิเคราะห์ดิน 4) แปลงสาธิตการผลิตสมุนไพรอินทรีย์ 5) แปลงสาธิตการปลูกผักอินทรีย์
สพข. 3	สพด.บุรีรัมย์	นายแดนภา นันลา	ศูนย์ฝึกปฏิบัติการ พัฒนาที่ดิน	1) จุดเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมัก พด.1

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะด้าน)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์ฯ
		หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์	ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์	2) จุดเรียนรู้การผลิตน้ำหมักชีวภาพจากสารเร่งซูเปอร์ พด.2 3) จุดเรียนรู้การผลิตสารไล่แมลง พด.7 4) จุดเรียนรู้การผลิตถ่านไบโอชาร์ 5) แปลงสาธิตการปลูกผักเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
สพข. 4	สพด. อุบลราชธานี	นายสนิธ คำบรรณ หมอดินอาสาประจำตำบลแก้งเหนือ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินหมอดินอาสา เฉพาะด้านเกษตรอินทรีย์	1) จุดเรียนรู้ปุ๋ยหมักซูเปอร์พด.1 2) จุดเรียนรู้น้ำหมักชีวภาพ พด.2, การผลิตสารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็น พด.6 สารไล่แมลง พด.7 3) จุดเรียนรู้การส่งเสริมการเจริญเติบโตและเพิ่มผลผลิตพืชด้วยแบคทีเรียสังเคราะห์แสง พด.15 4) จุดเรียนรู้การใช้ปุ๋ยพืชสดและการไถกลบตอซัง ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต 5) จุดเรียนรู้การวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน แบบง่าย 6) จุดเรียนรู้การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 7) จุดเรียนรู้ และให้บริการนวัตกรรมจุลินทรีย์พด. บ่มดิน ห่มดิน ฟันฟูดินให้ยั่งยืน 8) จุดเรียนรู้การเพาะเห็ดนางฟ้าเพื่อลดต้นทุน
สพข. 5	สพด. อุดรธานี	นายคมสัน โคตรสีทา หมอดินอาสาประจำตำบลสุขุมเส้า อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินหมอดินอาสา เฉพาะด้านเกษตรอินทรีย์	1) จุดเรียนรู้ปุ๋ยหมักซูเปอร์พด.1 2) จุดเรียนรู้น้ำหมักชีวภาพ พด.2, การผลิตสารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็น พด.6 สารไล่แมลง พด.7 3) จุดเรียนรู้การส่งเสริมการเจริญเติบโตและเพิ่มผลผลิตพืช

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะด้าน)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์ฯ
				ด้วยแบบที่เรียสังเคราะห์แสง พด. 15 4) จุดเรียนรู้การใช้ปุ๋ยพืชสดและ การไถกลบตอซัง..ลดต้นทุน เพิ่ม ผลผลิต 5) จุดเรียนรู้การวิเคราะห์ดิน และ การปรับปรุงบำรุงดิน แบบง่าย 6) จุดเรียนรู้การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ 7) จุดเรียนรู้และให้บริการ นวัตกรรมจุลินทรีย์พด. บ่มดิน ห่ม ดิน ฟื้นฟูดินให้ยั่งยืน 8) จุดเรียนรู้การเพาะเห็ดนางฟ้าเพื่อ ลดต้นทุน
สพข. 6	สพด.ลำปาง	นางดวงดาว กุริโอโส โนอาเร่ตตี้ หมอดินอาสาประจำ หมู่บ้าน ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง	ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการพัฒนา ที่ดินหมอดินอาสา เฉพาะด้านการ ปรับปรุงบำรุงดิน	1) จุดเรียนรู้การใช้พืชปุ๋ยสด ปรับปรุงบำรุงดิน 2) จุดเรียนรู้การผลิตน้ำหมัก ชีวภาพ 3) จุดเรียนรู้การทำปุ๋ยหมัก 4) จุดเรียนรู้การใช้หญ้าแฝกในการ อนุรักษ์ดินและน้ำ 5) จุดเรียนรู้การเก็บตัวอย่างดิน และการตรวจวิเคราะห์ดินเบื้องต้น
สพข. 7	สพด.น่าน	นายคนอง ปะที หมอดินอาสาประจำ ตำบลจอมพระ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน	ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการพัฒนา ที่ดิน ตำบลจอมพระ อ.ท่าวังผา จ.น่าน	1) จุดเรียนรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ คุณภาพสูง 2) จุดเรียนรู้การผลิตน้ำหมัก ชีวภาพ 3) จุดเรียนรู้การทำนาข้าวอินทรีย์ 4) จุดเรียนรู้การปลูกหญ้าแฝก 5) จุดเรียนรู้การปลูกพืชผัก ผสมผสาน
สพข. 8	สพด. อุตรดิตถ์	นายคำหล้า ค่ายคำ หมอดินอาสาประจำ หมู่บ้านนากล่า ตำบล น้ำไคร้ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์	ศูนย์ฝึกปฏิบัติการด้าน การพัฒนาที่ดิน (แหล่งเรียนรู้สายพันธุ์ หญ้าแฝก)	กิจกรรมภายในศูนย์เรียนรู้ ก่อน ดำเนินการ - ศาลาเรียนรู้ข้อมูลด้านการพัฒนา ที่ดิน

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะด้าน)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์ฯ
				- ฐานเรียนรู้การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสดในแปลงนาสาธิตทำนา - ฐานเรียนรู้การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และน้ำหมักสมุนไพรสารไล่แมลง - ฐานเรียนรู้การการผลิตปุ๋ยหมักพด.1 - ฐานเรียนรู้การปลูกหญ้าแฝกเพื่อลดการชะล้างพังทลายของดิน - ฐานเรียนรู้ด้านปศุสัตว์และประมง เช่น การเลี้ยงไก่ไข่ ไก่พื้นเมือง หมูพันธุ์เหมยซาน วัวพื้นเมือง และปลาต่าง ๆ - ฐานเรียนรู้พลังงานแสงอาทิตย์ - ฐานเรียนรู้การเผาถ่านไบโอชาร์ การผลิตน้ำส้มควันไม้ และการใช้สอยไผ่กิมจู ไผ่ซางหม่น กิจกรรมภายในศูนย์เรียนรู้ หลังดำเนินการดำเนินการ - ปรับปรุงศาลาเรียนรู้ให้สามารถเป็นพื้นที่รองรับการประชุมอบรมประชุมกลุ่ม และเป็นแหล่งรวบรวมเอกสาร โปสเตอร์ งานวิชาการด้านการพัฒนาที่ดิน - ฐานเรียนรู้ด้านหญ้าแฝก ประกอบด้วยจุดเรียนรู้สายพันธุ์หญ้าแฝกกลุ่ม - แฝกดอน
สพข. 9	สพด. อุทัยธานี	นายสนิท ชาวป่า หมอดินอาสาประจำ หมู่บ้านสะนำ ตำบล บ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี	ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการพัฒนา ที่ดินเฉพาะด้าน	เกษตรกรได้ใช้เทคโนโลยีที่ได้ ความรู้มาจากการเรียน และการ ฝึกอบรมต่าง ๆ เช่น การใช้ เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนา ที่ดิน ร่วมกับแนวทางเกษตรทฤษฎี ใหม่ ซึ่งน้อมนำแนวพระราชดำริ ของในหลวงฯ เรื่องเศรษฐกิจ

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะด้าน)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์ฯ
				พอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตและ การทำการเกษตร เช่น 1. การเก็บตัวอย่างดินเพื่อ ตรวจสอบค่าวิเคราะห์ดิน 2. การไถกลบตอซังในไร่นาหลัง เก็บเกี่ยวผลผลิต 3. การใช้พืชปุ๋ยสดในการปรับปรุง บำรุงดิน (โปเทือง) 4. การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ 5. เกษตรกรผลิตน้ำหมักชีวภาพ โดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.2,6,7 6. การใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ ดินและน้ำ
สพข. 10	สพด.ราชบุรี	นายศักดิ์สิทธิ์ แก่น ศักดิ์ หมอดินอาสาประจำ อำเภอบางแพ จังหวัด ราชบุรี	ศูนย์ฝึกปฏิบัติการ พัฒนาที่ดิน ตำบลหัวโพ อำเภอบาง แพ จังหวัดราชบุรี	1) จุดเรียนรู้ การผลิตน้ำหมัก ชีวภาพ 2) จุดเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมัก 3) จุดเรียนรู้การวิเคราะห์ดิน 4) จุดเรียนรู้เทคนิคการบ่มดิน 5) จุดเรียนรู้การผลิตน้ำส้มควันไม้ 6) จุดเรียนรู้การผลิตถ่านไบโอชาร์ 7) ป้ายศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนา ที่ดิน
สพข. 11	สพด.กระบี่	นายสถิตย์ พรหม รักษา หมอดินอาสาประจำ อำเภออ่าวลึก จังหวัด กระบี่	ศูนย์ฝึกปฏิบัติการด้านการ พัฒนาที่ดิน	พัฒนาฐานเรียนรู้ด้านการพัฒนา ที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินและ เกษตรกรเจ้าของศูนย์ ร่วมกัน ปรับปรุงและพัฒนา จุดถ่ายทอด เทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น ฐานเรียนรู้ด้านการทำน้ำหมัก ชีวภาพ, ฐานเรียนรู้ด้านการทำปุ๋ย อินทรีย์ ฐานการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยได้มีการยกระดับจากศูนย์ ถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนา ที่ดินเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการ พัฒนาที่ดิน เพื่อให้มีความพร้อมใน การถ่ายทอดความรู้ด้านพัฒนา ที่ดินเพื่อการเกษตร รวมทั้งจัดทำ

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะด้าน)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์ฯ
				ป้ายแปลงเรียนรู้ให้เห็นได้ชัดเจน เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เข้าไปศึกษา เรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ 1) ปรับปรุงและพัฒนาจุดศูนย์ฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาที่ดิน 2) ปรับปรุงข้อมูลความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน 3) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ อาทิ - ฐานเรียนรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักจากสารเร่งซูเปอร์ พด.1 - ฐานเรียนรู้ด้านการทำและการใช้น้ำหมักชีวภาพจากสารเร่งซูเปอร์ พด.2 - ฐานเรียนรู้การใช้น้ำหมัก พด.6 - ฐานเรียนรู้การอนุรักษ์ดินและน้ำ 4) ปรับปรุงฐานเรียนรู้ด้านการทำแปลงเกษตรผสมผสาน
สพข. 12	สพด. ปัตตานี	นายดิน หะยีมะแซ หมอดินอาสาประจำ ตำบลตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี	ศูนย์ฝึกปฏิบัติด้านการ พัฒนาที่ดิน	1) พัฒนา/ต่อยอดฐานเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินภายในศูนย์ฝึกการพัฒนาที่ดิน 2) ปรับปรุงป้ายข้อมูลองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน 3) ปรับปรุงป้ายโครงการศูนย์ฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาที่ดิน 4) จัดทำป้ายจุดเรียนรู้ เช่น จุดเรียนรู้การใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ, การใช้ผลิตภัณฑ์ควบคุมและกำจัดโรคพืช พด.14 จุดเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมัก พด.1 จุดเรียนรู้การใช้ผลิตภัณฑ์แบคทีเรียสังเคราะห์แสง พด.15 5) สนับสนุนปัจจัยการผลิต (มูลสัตว์, ทะลายปาล์มน้ำมันสับ)

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะด้าน)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์ฯ
				6) สนับสนุนอุปกรณ์ในการปลูก/ ขยายพันธุ์สายพันธุ์หญ้าแฝก 7) สนับสนุนป้ายจุดเช็คอินงาน พัฒนาที่ดิน

ภาพที่ 1 กิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2567

ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2568

ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2568 มีเป้าหมาย คือ หมอดินอาสาดีเด่นที่ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น กรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2568 จำนวน 12 คน โดยหมอดินอาสาดีเด่นที่เป็นหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ให้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้านในพื้นที่การเกษตรของหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ และสพด.ที่มีหมอดินอาสาดีเด่นเป็นหมอดินอาสาประจำตำบลและอำเภอ ให้พัฒนา/ปรับปรุงศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเฉพาะด้าน ภายในศูนย์ฯ ให้จัดทำตามรายละเอียดดังนี้ จัดทำป้ายจุดเรียนรู้การพัฒนาที่ดิน จัดทำชุดนิทรรศการ (ป้ายโรลอัพ โปสเตอร์ แผ่นพับ ฯลฯ) และสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี โดยดำเนินการ ดังนี้

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี นายอนุกุล นามปราศัย หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลนพรัตน์ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี มีกิจกรรมภายในศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ดังนี้ จัดทำแปลงสาธิต (1) การปรับปรุงบำรุงดิน (2) การใช้สารอินทรีย์ทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร (3) เกษตรอินทรีย์ จุดเรียนรู้ (1) การวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง LDD Test Kit (2) การผลิตและการใช้น้ำหมักชีวภาพ (3) การผลิตการใช้ปุ๋ยหมัก (4) การใช้สิ่งปรับปรุงดิน ปูนโดโลไมท์ (5) การปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก (6) จุดถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2 สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา นางฉัตรชนก ชูแดง หมอดินอาสาประจำตำบลประดู่ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีกิจกรรมภายในศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ดังนี้ จัดทำแปลงสาธิต (1) ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (2) เกษตรทฤษฎีใหม่ (3) สาธิตการผลิตข้าวนาโยน (4) การปรับปรุงบำรุงดิน (5) การใช้สารอินทรีย์ทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร (6) แปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์ (7) แหล่งน้ำ เพื่อทำการเลี้ยงปลาและใช้แหล่งน้ำในการทำเกษตร จุดเรียนรู้ (1) การวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง LDD Test Kit (2) การผลิตและการใช้น้ำหมักชีวภาพ (3) การผลิตการใช้ปุ๋ยหมัก (4) การผลิตน้ำหมักสมุนไพร (5) การใช้สิ่งปรับปรุงดิน ปูนมาร์ล (6) การอนุรักษ์ดินด้วยหญ้าแฝก (7) การไถกลบตอซัง (8) การปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (9) การเพาะเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ (10) จุดถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน (11) จุดเรียนรู้และให้บริการนวัตกรรมจุลินทรีย์ พด. บ่มดิน หมักดิน ฟันฟูดินให้ยั่งยืน (12) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร/การทำหัตถกรรม (13) ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้ใหม่ (14) การปรับปรุงแปลงนา

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3 สถานีพัฒนาที่ดินนครราชสีมา นายนาวิ ไชยมี หมอดินอาสาประจำตำบลลำคอง อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา มีกิจกรรมฐานที่ปรับปรุงและเพิ่มเติมใหม่ ดังนี้ (1) แปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตพืช (2) ฐานเรียนรู้ใช้น้ำหมักจุลินทรีย์ (3) ฐานเรียนรู้เลี้ยงหมูอย่างง่ายได้ปุ๋ยชีวภาพ (4) ฐานเรียนรู้ดินพร้อมปลูก (5) ฐานเรียนรู้ปุ๋ยหมักไม่กลับกอง (6) ฐานเรียนรู้ไก่ไข่อารมณดี (7) ฐานการเรียนรู้การเพาะพันธุ์แห่นางดำ (8) ฐานการเรียนรู้การใช้หญ้าแฝก (9) ฐานการเรียนรู้การทำถ่านไบโอชาร์

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ นายเข้มทอง ศรีสุข หมอดินอาสาประจำตำบลภูเงิน อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ มีกิจกรรมจุดเรียนรู้ภายในศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ดังนี้ (1) ด้านการผลิตปุ๋ยหมัก พด.1 (2) ด้านการผลิตปุ๋ยหมักจากเปลือกทุเรียน (3) ด้านการผลิตปุ๋ยหมักควบคุมเชื้อสาเหตุโรคพืช พด.3 (4) ด้านหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (5) ด้านพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน (6) ด้านการใช้จุลินทรีย์ พด.14 ควบคุมโรคพืช (7) ด้านจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง พด.15

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 สถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น นายพิชญ์พงษ์ วิลาวรรณ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองกง อำเภอกุ่งใหญ่ จังหวัดขอนแก่น มีกิจกรรมภายในศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ดังนี้ **แปลงสาธิต** (1) หลุมแฝก (2) การปรับปรุงบำรุงดิน (3) การใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรในนาข้าว **จุดเรียนรู้** (1) การวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง LDD Test Kit (2) การผลิตและการใช้น้ำหมักชีวภาพ (3) การผลิตปุ๋ยหมัก (4) การอนุรักษ์ดินด้วยหญ้าแฝก (5) การไถกลบตอซัง (6) การปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (7) จุดถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง นายเนตร ทองคำ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง มีกิจกรรม ดังนี้ **แปลงสาธิต** (1) การปรับปรุงบำรุงดิน (2) การผลิตสับปะรด/อ้อย (3) การใช้สารอินทรีย์ทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร (4) ขยายพันธุ์หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (5) แหล่งน้ำ เพื่อทำการเลี้ยงปลาและใช้แหล่งน้ำในการทำการเกษตรในพื้นที่ **จุดเรียนรู้** (1) การวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง (2) การผลิตน้ำหมักชีวภาพ (3) การผลิตปุ๋ยหมัก (4) การผลิตน้ำหมักสมุนไพร (5) การใช้สิ่งปรับปรุงดิน ปูนโดโลไมท์ (6) การอนุรักษ์ดินด้วยหญ้าแฝก (7) การไถกลบตอซัง (8) การปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (9) การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก (10) จุดถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7 สถานีพัฒนาที่ดินน่าน นายเสริม คำแปง หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน มีกิจกรรมจัดทำแปลงสาธิต ดังนี้ (1) ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (2) เกษตรทฤษฎีใหม่ (3) การผลิตข้าวนาโยน (4) การปรับปรุงบำรุงดิน (5) การใช้สารอินทรีย์ทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร (6) เกษตรอินทรีย์ (7) แหล่งน้ำ เพื่อการเกษตรและเลี้ยงปลา

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์ นายสุทธิพงศ์ พลสมยม หมอดินอาสาประจำตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีกิจกรรมจุดเรียนรู้ภายในศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ดังนี้ (1) การผลิตน้ำหมักชีวภาพ (2) การผลิตปุ๋ยหมัก พด.1 (3) การวิเคราะห์ดิน ด้วย LDD testkit (4) ความสำคัญของดิน (5) การผลิตไม้ผลเมืองหนาว (6) การไถกลบตอซังเพื่อเพิ่มแร่ธาตุในดิน (7) ป้ายศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์ นางราตรี บัวพันธ์ หมอดินอาสาประจำตำบลจันเสน อำเภอตากถ้ำ จังหวัดนครสวรรค์ดำเนินการ กิจกรรมจุดเรียนรู้ภายในศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ดังนี้ (1) การผลิตน้ำหมักชีวภาพ (2) การผลิตปุ๋ยหมัก พด.1 (3) การวิเคราะห์ดิน ด้วย LDD testkit (4) ความสำคัญของดิน (5) การผลิตน้ำส้มควันไม้ (6) การเพาะกล้าผักเศรษฐกิจ (7) การแปรรูปสินค้าเกษตรและพืชสมุนไพร

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี นายสมชาย แซ่ตัน หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรีดำเนินการ มีกิจกรรมจุดเรียนรู้ ดังนี้ (1) การผลิตน้ำหมักชีวภาพ (2) การผลิตปุ๋ยหมัก พด.1 (3) การวิเคราะห์ดิน ด้วย LDD testkit (4) ความสำคัญของดิน (5) การผลิตไม้ผล (6) จุดเรียนรู้และให้บริการนวัตกรรมจุลินทรีย์พด.

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 สถานีพัฒนาที่ดินกระบี่ นายมณฑา คงกะพันธ์ หมอดินอาสาประจำตำบลสินปุน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ พัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินและเกษตรกรเจ้าของศูนย์ ร่วมกันปรับปรุงและพัฒนา ศูนย์เรียนรู้เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น ศูนย์เรียนรู้ด้านการทำและการใช้น้ำหมักชีวภาพ ศูนย์เรียนรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน รวมถึงจัดทำจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินเพิ่มเติมตามความเหมาะสม เพื่อให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดินรวมทั้งจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ให้เห็นได้ชัดเจน เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เข้า

ไปศึกษา เรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่โดยมีการดำเนินงานดังนี้ (1) ปรับปรุงและพัฒนาจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน (2) ปรับปรุงข้อมูลความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน (3) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ อาทิ ฐานเรียนรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักจากสารเร่งซูเปอร์ พด.1 ฐานเรียนรู้ด้านการทำและการใช้น้ำหมักชีวภาพจากสารเร่งซูเปอร์ พด.2 ฐานเรียนรู้การใช้น้ำหมัก พด.6 ในคอกสัตว์ ฐานเรียนรู้จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง พด.15 (4) ปรับปรุงฐานเรียนรู้ระบบการให้น้ำเกษตรอัจฉริยะ (5) ปรับปรุงฐานเรียนรู้ด้านการทำแปลงเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (6) ปรับภูมิทัศน์ฐานเรียนรู้ด้านการเกษตรกรรมที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 สถานีพัฒนาที่ดินตรัง นายประกิจ จิตรใจภักดิ์ หมอดินอาสาประจำตำบลนาโยงเหนือ อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินให้เกษตรกรผ่านการสาธิตเทคโนโลยี เช่น การใช้น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมัก และพืชปุ๋ยสด รวมถึงการจัดการและอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปใช้ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ของตนเองได้ โดยมีกิจกรรมการดำเนินงานดังนี้ **การสาธิตเทคโนโลยี** (1) สาธิตการใช้น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมัก เพื่อส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน (2) สาธิตการไถกลบเศษวัสดุทางการเกษตรและการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างของดิน (3) สาธิตการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง **การสร้างและพัฒนาศูนย์เรียนรู้** (1) ปรับปรุงจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินให้เป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการ (2) พัฒนาศักยภาพให้ศูนย์ฯ สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่นักเรียน เกษตรกร และผู้สนใจ **การถ่ายทอดองค์ความรู้** (1) เผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน และการใช้พันธุ์พืชที่เหมาะสม (2) สนับสนุนบทบาทของ "หมอดินอาสา" ในการเป็นผู้นำในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในชุมชน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินหมอดินอาสาดีเด่นฯ ปี 2568 จำนวน 12 แห่ง

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะด้าน)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์
สพข. 1	สพด. ปทุมธานี	นายอนุกุล นามปราศัย หมอดินอาสาประจำ หมู่บ้าน ตำบลนพรัตน์ อำเภอหนองเสือ จังหวัด ปทุมธานี	จุดเรียนรู้ด้านการ พัฒนาที่ดินของหมอ ดินอาสาดีเด่นเพื่อการ บริหารจัดการดินอย่าง ยั่งยืน ประจำปี 2568 ด้านการปรับปรุงบำรุง ดิน	กิจกรรมศูนย์เรียนรู้ภายใน ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการ พัฒนาที่ดิน ทำแปลงสาธิต 1) แปลงสาธิตการปรับปรุง บำรุงดิน 2) แปลงสาธิตการใช้ สารอินทรีย์ทดแทนการใช้ สารเคมีทางการเกษตร 3) แปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์ จุดเรียนรู้ 1) การวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง LDD Test Kit 2) การผลิตและการใช้น้ำหมัก ชีวภาพ 3) การผลิตการใช้ปุ๋ยหมัก

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะตำบล)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์
				4) การใช้สิ่งปรับปรุงดิน ปูน โดโลไมท์ 5) การปรับปรุงดินด้วยปุ๋ย หมัก 6) จุดถ่ายทอดองค์ความรู้ด้าน การพัฒนาที่ดิน
สพข. 2	สพด. ฉะเชิงเทรา	นางฉัตรชนก ชูแดง หมอดินอาสาประจำตำบล ประดู่ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการพัฒนา ที่ดินประจำตำบล แหลมประดู่ "การทำเกษตรอินทรีย์ ระบบปิดในรูปแบบ เกษตรผสมผสาน"	กิจกรรมศูนย์เรียนรู้ภายใน ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการ พัฒนาที่ดิน ทำแปลงสาธิต 1) แปลงสาธิตจุดเรียนรู้ระบบ อนุรักษ์ดินและน้ำ 2) แปลงสาธิตเกษตรทฤษฎี ใหม่ 3) แปลงสาธิตการผลิตข้าวนา โยน 4) แปลงสาธิตการปรับปรุง บำรุงดิน 5) แปลงสาธิตการใช้ สารอินทรีย์ทดแทนการใช้ สารเคมีทางการเกษตร 6) แปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์ 7) แหล่งน้ำ เพื่อทำการเลี้ยง ปลาและใช้แหล่งน้ำในการทำ การเกษตร จุดเรียนรู้ 1) การวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง LDD Test Kit 2) การผลิตและการใช้น้ำหมัก ชีวภาพ 3) การผลิตการใช้ปุ๋ยหมัก 4) การผลิตน้ำหมักสมุนไพร 5) การใช้สิ่งปรับปรุงดิน ปูน มาร์ล 6) การอนุรักษ์ดินด้วยหญ้า แฝก

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะตำบล)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์
				7) การไถกลบตอซัง 8) การปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 9) การเพาะเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ 10) จุดถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน 11) จุดเรียนรู้และให้บริการนวัตกรรมจุลินทรีย์พด. บ่มดินหม่มดิน ฟันฟูดินให้ยั่งยืน 12) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร/การทำหัตถกรรม 13) ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้ใหม่ 14) การปรับรูปแปลงนา
สพข. 3	สพด. นครราชสีมา	นายนาวิ ไชยมี หมอดินอาสาประจำตำบล ลำคองหงษ์ อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง	หลังการดำเนินงาน(เฉพาะ ฐานที่ปรับปรุงและเพิ่มเติม ใหม่) 1) แปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตพืช 2) ฐานเรียนรู้น้ำหมักจุลินทรีย์ 3) ฐานเรียนรู้เลี้ยงหมูอย่าง ง่ายได้ปุ๋ยชีวภาพ 4) ฐานเรียนรู้ดินพร้อมปลูก 5) ฐานเรียนรู้ปุ๋ยหมักไม่กลับ กอง 6) ฐานเรียนรู้ไก่ไข่อารมณ์ดี 7) ฐานการเรียนรู้การ เพาะพันธุ์แห่นแดง 8) ฐานการเรียนรู้การใช้หญ้า แฝก 9) ฐานการเรียนรู้การทำ ถ่านไบโอชาร์ 10) ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้ใหม่
สพข. 4	สพด. ศรีสะเกษ	นายเข้มทอง ศรสสุข	ศูนย์เรียนรู้เกษตร อินทรีย์ภูเงิน PGS ผู้ผลิตทุเรียนภูเขาไฟ	กิจกรรมศูนย์เรียนรู้ภายใน ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการ พัฒนาที่ดิน

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะตำบล)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์
		หมอดินอาสาประจำตำบล ภูเงิน อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ	GI ประจำตำบลภูเงิน อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ	1) จุดเรียนรู้ด้านการผลิตปุ๋ย หมัก พต.1 2) จุดเรียนรู้ด้านการผลิตปุ๋ย หมักจากเปลือกทุเรียน 3) จุดเรียนรู้ด้านการผลิตปุ๋ย หมักควบคุมเชื้อสาเหตุโรคราพืช พต.3 4) จุดเรียนรู้ด้านหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ 5) จุดเรียนรู้ด้านพืชปุ๋ยสด ปรับปรุงบำรุงดิน 6) จุดเรียนรู้ด้านการใช้ จุลินทรีย์ พต.14 ควบคุมโรค พืช 7) จุดเรียนรู้ด้านจุลินทรีย์ สังเคราะห์แสง พต.15
สพข. 5	สพด. ขอนแก่น	นายพิชญ์พงษ์ วิลาวรรณ หมอดินอาสาประจำ หมู่บ้าน ตำบลหนองกุง อำเภอกันใหญ่ จังหวัด ขอนแก่น	ศูนย์ฝึกปฏิบัติการ พัฒนาที่ดิน บ้าน ผักหนามคำ หมู่ 8 ตำบลหนองกุงใหญ่ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น	กิจกรรมศูนย์เรียนรู้ภายใน ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการ พัฒนาที่ดิน 1) แปลงสาธิตจุดเรียนรู้ หญ้าแฝก 2) แปลงสาธิตการปรับปรุง บำรุงดิน 3) แปลงสาธิตการใช้ สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี ทางการเกษตรในนาข้าว จุดเรียนรู้ 1) การวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง LDD Test Kit 2) การผลิตและการใช้น้ำหมัก ชีวภาพ 3) การผลิตการใช้ปุ๋ยหมัก 4) การอนุรักษ์ดินด้วย หญ้าแฝก 5) การไถกลบตอซัง

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะตำบล)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์
				6) การปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 7) จุดถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน
สพข. 6	สพด.ลำปาง	นายเนตร ทองคำ หมอดินอาสาประจำ หมู่บ้าน ตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัด ลำปาง	ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการพัฒนา ที่ดินเฉพาะตำบล การเกษตร ประจำ ตำบลบ้านเสด็จ	ทำแปลงสาธิต 1) แปลงสาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน 2) แปลงสาธิตการผลิตสับปะรด/อ้อย 3) แปลงสาธิตการใช้สารอินทรีย์ทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร 4) แปลงสาธิตแปลงขยายพันธุ์หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 5) แหล่งน้ำ เพื่อทำการเลี้ยงปลาและใช้แหล่งน้ำในการทำเกษตรในพื้นที่จุดเรียนรู้ 1) การวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง 2) การผลิตน้ำหมักชีวภาพ 3) การผลิตปุ๋ยหมัก 4) การผลิตน้ำหมักสมุนไพร 5) การใช้สิ่งปรับปรุงดิน ปูนโดโลไมท์ 6) การอนุรักษ์ดินด้วยหญ้าแฝก 7) การไถกลบตอซัง 8) การปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 9) การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก 10) จุดถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะตำบล)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์
สพข. 7	สพด.น่าน	นายเสริม คำแปง หมอดินอาสาประจำ หมู่บ้าน ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน	ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการพัฒนา ที่ดินประจำตำบลเจดีย์ ชัย	1) แปลงสาธิตจุดเรียนรู้ระบบ อนุรักษ์ดินและน้ำ 2) แปลงสาธิตเกษตรทฤษฎี ใหม่ 3) แปลงสาธิตการผลิตข้าวนา โยน 4) แปลงสาธิตการปรับปรุง บำรุงดิน 5) แปลงสาธิตการใช้ สารอินทรีย์ทดแทนการใช้ สารเคมีทางการเกษตร 6) แปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์ 7) แหล่งน้ำ เพื่อทำการเลี้ยง ปลาและใช้แหล่งน้ำในการทำ การเกษตร
สพข. 8	สพด. เพชรบูรณ์	นายสุทธิพงศ์ พลสม หมอดินอาสาประจำตำบล เขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์	ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการพัฒนา ที่ดินประจำตำบลเขา ค้อ	กิจกรรมศูนย์เรียนรู้ภายใน ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดิน 1) จุดเรียนรู้การผลิตน้ำหมัก ชีวภาพ 2) จุดเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมัก พด.1 3) จุดเรียนรู้การวิเคราะห์ดิน ด้วย LDD testkit 4) จุดเรียนรู้ความสำคัญของ ดิน 5) จุดเรียนรู้การผลิตไม้ผล เมืองหนาว 6) จุดเรียนรู้การไถกลบตอซัง เพื่อเพิ่มแร่ธาตุในดิน 7) ป้ายศูนย์ฝึกปฏิบัติการ พัฒนาที่ดิน
สพข. 9	สพด. นครสวรรค์	นางราตรี บัวพนัส หมอดินอาสาประจำตำบล จันเสน อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์	ศูนย์เรียนรู้เกษตร อินทรีย์ PGS บ้านดง มัน	กิจกรรมศูนย์เรียนรู้ภายใน ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดิน

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะตำบล)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์
				1) จุดเรียนรู้การผลิตน้ำหมักชีวภาพ 2) จุดเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมักพด.1 3) จุดเรียนรู้การวิเคราะห์ดินด้วย LDD testkit 4) จุดเรียนรู้ความสำคัญของดิน 5) จุดเรียนรู้การผลิตน้ำส้มควันไม้ 6) จุดเรียนรู้การเพาะกล้าผักเศรษฐกิจ 7) การแปรรูปสินค้าเกษตรและพืชสมุนไพร
สพข. 10	สพด. กาญจนบุรี	นายสมชาย แซ่ตัน หมอดินอาสาประจำ หมู่บ้าน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัด กาญจนบุรี	ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการพัฒนา ที่ดิน	กิจกรรมศูนย์เรียนรู้ภายใน ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดิน 1) จุดเรียนรู้การผลิตน้ำหมักชีวภาพ 2) จุดเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมักพด.1 3) จุดเรียนรู้การวิเคราะห์ดินด้วย LDD testkit 4) จุดเรียนรู้ความสำคัญของดิน 5) จุดเรียนรู้การผลิตไม้ผล 6) จุดเรียนรู้และให้บริการนวัตกรรมจุลินทรีย์พด.
สพข. 11	สพด.กระบี่	นายมณฑา คงกะพันธ์ หมอดินอาสาประจำตำบล สินปุน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่	การดำรงชีวิตตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	พัฒนาฐานเรียนรู้ด้านการ พัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนา ที่ดินและเกษตรกรเจ้าของ ศูนย์ ร่วมกันปรับปรุงและ พัฒนา จุดถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น ฐาน เรียนรู้ด้านการทำและการใช้น้ำ หมักชีวภาพ, ฐานเรียนรู้

หน่วยงาน	รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะตำบล)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์
			ด้านการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน รวมถึงจัดทำจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินเพิ่มเติมตามความเหมาะสม เพื่อให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน รวมทั้งจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ให้เห็นได้ชัดเจน เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เข้าไปศึกษา เรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ 1) ปรับปรุงและพัฒนาจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน 2) ปรับปรุงข้อมูลความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน 3) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ อาทิ - ฐานเรียนรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักจากสารเร่งซูเปอร์ พด. 1 - ฐานเรียนรู้ด้านการทำและการใช้น้ำหมักชีวภาพจากสารเร่งซูเปอร์ พด.2 - ฐานเรียนรู้การใช้น้ำหมัก พด.6 ในคอกสัตว์ - ฐานเรียนรู้จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง พด.15 4) ปรับปรุงฐานเรียนรู้ระบบการให้น้ำเกษตรอัจฉริยะ 5) ปรับปรุงฐานเรียนรู้ด้านการทำแปลงเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะตำบล)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์
				6) ปรับภูมิทัศน์ฐานเรียนรู้ด้านการเกษตรกรรมที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุน
สพข. 12	สพด.ตรัง	นายประกิจ จิตรใจภักดิ์ หมอดินอาสาประจำตำบลนาโยงเหนือ อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน “การบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ”	เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินให้เกษตรกรผ่านการสาธิตเทคโนโลยี เช่น การใช้น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมัก และพืชปุ๋ยสด รวมถึงการจัดการและอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปใช้ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ของตนเองได้ โดยมีกิจกรรมการดำเนินงานดังนี้ การสาธิตเทคโนโลยี : 1) สาธิตการใช้น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมัก เพื่อส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน 2) สาธิตการไถกลบเศษวัสดุทางการเกษตรและการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างของดิน 3) สาธิตการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง การสร้างและพัฒนาศูนย์เรียนรู้ : 1) ปรับปรุงจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินให้เป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการ 2) พัฒนาศักยภาพให้ศูนย์ฯ สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่นักเรียน เกษตรกร และผู้สนใจ การถ่ายทอดองค์ความรู้:

หน่วยงาน	รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อศูนย์ (เฉพาะตำบล)	กิจกรรมการดำเนินการ ภายในศูนย์
			1) เผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน และการใช้พันธุ์พืชที่เหมาะสม 2) สนับสนุนบทบาทของ "หมอดินอาสา" ในการเป็นผู้นำในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในชุมชน

ปัญหาและอุปสรรคจากแบบฟอร์มที่ 3 ในภาพรวม

- 1) ยังขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุนอุปกรณ์บางชนิดที่ต้องการ
- 2) ในฤดูฝน บางพื้นที่เกิดน้ำท่วมขัง ค่อนข้างเป็นอุปสรรคในการศึกษาดูงานภายในศูนย์ฯ
- 3) ขาดแคลนสื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การดำเนินงานของหมอดินอาสา
- 4) ขาดแคลนการติดตามและประเมินผลงานอย่างเป็นระบบของผู้เข้าเยี่ยมชมและอบรมภายในศูนย์ฯ

ข้อเสนอแนะจากแบบฟอร์มที่ 3 ในภาพรวม

- 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ให้ยั่งยืน เพิ่มเติมหลักสูตรพัฒนาพัฒนาประสิทธิภาพด้านการเป็นวิทยากรให้แก่หมอดินอาสาดีเด่น
- 2) ปรับปรุง พัฒนาศูนย์ฯ ตรงตามความต้องการของพื้นที่และหมอดินอาสาดีเด่น

แนวทางการพัฒนาโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืน ปี 2568 ในอนาคต คือ

- 2) พัฒนาศักยภาพหมอดินอาสา และองค์ประกอบภายในศูนย์ฯ ให้มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาที่ดินที่มีประสิทธิภาพ เกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาหาความรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ตนเอง และเกิดประโยชน์สูงสุด
- 3) เพิ่มเติมการเก็บข้อมูล ฐานข้อมูล ระบบการติดตาม ผู้เยี่ยมชมภายในศูนย์ฯ เพื่อสามารถติดตามการดำเนินงานภายในศูนย์ได้อย่างเป็นระบบ

ภาพที่ 2 กิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2568

สรุปชื่อเรื่องการถอดบทเรียนหมอดินอาสาดีเด่น ประจำปี 2567 และ ประจำปี 2568

1. การถอดบทเรียนของหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2567

สถานีพัฒนาที่ดินแต่ละแห่งได้ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อ ชนิดพืช หรือวิธีการในการทำการเกษตรของหมอดินอาสาดีเด่นที่ประสบความสำเร็จ เพื่อจัดทำถอดบทเรียน จำนวนแห่งละ ๑ เรื่อง โดยมีชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน ดังต่อไปนี้

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 สถานีพัฒนาที่ดินชัยนาท นายนิคม ชูเมือง หมอดินอาสาประจำตำบลโพนางคำตัก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ ความสำเร็จของการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษโดยไม่ใช้สารเคมี

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2 สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี นายสุนทร ทองคำ หมอดินอาสาประจำตำบลวังท่าช้าง อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การใช้สารชีวภัณฑ์ (เชื้อราไตรโครเดอร์) สำหรับการควบคุมโรคพืชในการผลิตสมุนไพรอินทรีย์

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3 สถานีพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์ นายแดนภา นันลา หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ องค์ความรู้เกี่ยวกับรากหญ้าแฝก

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี นายสนธิ ดำบรรณ หมอดินอาสาประจำตำบลแก้งเหนือ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การผลิตปุ๋ยหมักสูตรซุเปอร์พด.1 ด้วยวัสดุที่มีในท้องถิ่น

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 สถานีพัฒนาที่ดินอุดรธานี นายคมสัน โคตรสีทา หมอดินอาสาประจำตำบลสมเฝ้า อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ ปรับเปลี่ยนพื้นที่ วิถีดินลูกรัง

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง นางดวงดาว กุรีโอโส ไนอาเร็ตตี หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ จากดินสู่ใจ พัฒนาปรับปรุงบำรุง สร้างคุณค่าดิน สู่ชุมชน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7 สถานีพัฒนาที่ดินน่าน นายคนอง ปะทิ หมอดินอาสาประจำตำบลจอมพระ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การปลูกข้าวอินทรีย์ไร้หญ้า

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 สถานีพัฒนาที่ดินอุตรดิตถ์ นายคำหล้า ค่ายคำ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านนากล่า ตำบลน้ำไคร้ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การทำเกษตรแบบผสมผสานตามแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี นายสนธิ ชาวป่า หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านสะนา ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก ประเภทพัฒนาพื้นที่ดินเสื่อมโทรมและดินปัญหา

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 สถานีพัฒนาที่ดินราชบุรี นายศักดิ์สิทธิ์ แก่นศักดิ์ หมอดินอาสาประจำอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ ต้นแบบทำเกษตรทฤษฎีใหม่แบบสวนผสมผสาน น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 สถานีพัฒนาที่ดินกระบี่ นายสถิตย์ พรหมรักษา หมอดินอาสาประจำอำเภ่อ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การพัฒนาที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี นายดิน หะยีมะแซ หมอดินอาสาประจำตำบลตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การพัฒนาคุณภาพและลดการสูญเสียตลอดห่วงโซ่การผลิตผักปลอดภัย รายละเอียดแสดงตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การถอดบทเรียนผลงานที่โดดเด่นของหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2567

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน
สพข.1	สพด.ชัยนาท	นายนิคม ชูเมือง หมอดินอาสาประจำตำบลโพนางคำตก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท	ความสำเร็จของการปลูกผัก ปลอดภัยจากสารพิษโดยไม่ใช้ สารเคมี
สพข.2	สพด.ปราจีนบุรี	นายสุนทร ทองคำ หมอดินอาสาประจำตำบลวังท่าช้าง อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี	การใช้สารชีวภัณฑ์ (เชื้อราไตรโคโร เดอร์) สำหรับการควบคุมโรคพืชใน การผลิตสมุนไพรอินทรีย์
สพข.3	สพด.บุรีรัมย์	นายแดนภา นันลา หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์	องค์ความรู้ประกอบเรื่องหญ้าแฝก
สพข.4	สพด. อุบลราชธานี	นายสนิธ คำบรรณ หมอดินอาสาประจำตำบลแก้งเหนือ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี	การผลิตปุ๋ยหมักสูตรซุเปอร์ พด.1 ด้วยวัสดุที่มีในท้องถิ่น
สพข.5	สพด.อุดรธานี	นายคมสัน โคตรสีทา หมอดินอาสาประจำตำบลสุขุมเส้า อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี	ปรับเปลี่ยนพื้นที่ วิกฤตลูกครึ่ง
สพข.6	สพด.ลำปาง	นางดวงดาว กุริโอโส ไนอาเร็ดดี หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง	จากดินสู่ใจ พัฒนาปรับปรุงบำรุง สร้างคุณค่าดิน สู่ชุมชน
สพข.7	สพด.น่าน	นายคนอง ปะทิ หมอดินอาสาประจำตำบลจอมพระ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน	การปลูกข้าวอินทรีย์ไร้หญ้า
สพข.8	สพด.อุตรดิตถ์	นายคำหล้า ค่ายคำ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านนากล่า ตำบลน้ำไคร้ อำเภอน้ำปาด จังหวัด อุตรดิตถ์	การทำเกษตรแบบผสมผสานตาม แนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง
สพข.9	สพด.อุทัยธานี	นายสนิธ ชาวป่า หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านสะน้า ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัด อุทัยธานี	การพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้า แฝก ประเภทพัฒนาพื้นที่ดินเสื่อมโทรม และดินปัญหา

หน่วยงาน		รายชื่อหมอดินอาสา	ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน
สพข. 10	สพด.ราชบุรี	นายศักดิ์สิทธิ์ แก่นศักดิ์ หมอดินอาสาประจำอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี	ต้นแบบทำเกษตรทฤษฎีใหม่แบบ สวนผสมผสาน น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สพข. 11	สพด.กระบี่	นายสถิตย์ พรหมรักษา หมอดินอาสาประจำอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่	การพัฒนาที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
สพข. 12	สพด.ปัตตานี	นายดิน หะยีมะแซ หมอดินอาสาประจำตำบลตำบลบาง เขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี	การพัฒนาคุณภาพและลดการ สูญเสียตลอดห่วงโซ่การผลิตผัก ปลอดภัย

2. การถอดบทเรียนของหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2568

สถานีพัฒนาที่ดินแต่ละแห่งได้ดำเนินการคัดเลือกหัวข้อ ชนิดพืช หรือวิธีการในการทำการเกษตรของหมอดินอาสาดีเด่นที่ประสบความสำเร็จ เพื่อจัดทำถอดบทเรียน จำนวนแต่ละ ๑ เรื่อง โดยมีชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน ดังต่อไปนี้

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี นายอนุกุล นามปราศัย หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลนพรัตน์ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวในการปลูกกล้วยหอมทองในพื้นที่ ตำบลนพรัตน์ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2 สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา นางฉัตรชนก ชูแดง หมอดินอาสาประจำตำบลประดู่ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การทำเกษตรอินทรีย์ระบบปิดในรูปแบบเกษตรผสมผสาน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3 สถานีพัฒนาที่ดินนครราชสีมา นายนาวิ ไชยมี หมอดินอาสาประจำตำบลลำคอง อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ ฟื้นดินเค็ม ด้วยแนวคิด “เลี้ยงดิน ให้ดินเลี้ยงพืช (Feed the soil and let the soil feed the plant)”

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ นายเข้มทอง ศรีสุข หมอดินอาสาประจำตำบลภูเงิน อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การผลิตทุเรียนภูเขาไฟ GI จังหวัดศรีสะเกษ ด้วยระบบเกษตรอินทรีย์ มีการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมสารเร่งจุลินทรีย์ต่าง ๆ ของกรมพัฒนาที่ดินร่วมด้วย

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 สถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น นายพิชญ์พงษ์ วิลาวรรณ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองกง อำเภอกงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การทำเกษตรอินทรีย์ในรูปแบบเกษตรผสมผสาน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง นายเนตร ทองคำ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การผลิตน้ำอ้อยคั้นสดสุพรรณบุรี 50 (พืชทางเลือก) ลดพื้นที่ปลูกสับปะรด สร้างรายได้

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7 สถานีพัฒนาที่ดินน่าน นายเสริม คำแปง หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ สูตรทำปุ๋ยหมักถั่ว

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์ นายสุทธิพงศ์ พลสมยม หมอดินอาสาประจำตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมบนพื้นที่สูง สู่เกษตรความยั่งยืน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์ นางราตรี บัวพันธ์ หมอดินอาสาประจำตำบลจันเสน อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การพัฒนาที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี นายสมชาย แซ่ตัน หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรีดำเนินการ ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การประยุกต์ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีชีวภาพทางดินของกรมพัฒนาที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 สถานีพัฒนาที่ดินกระบี่ นายมณฑา คงกะพันธ์ หมอดินอาสาประจำตำบลสินปุน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 สถานีพัฒนาที่ดินตรัง นายประกิจ จิตรใจภักดิ์ หมอดินอาสาประจำตำบลนาโยงเหนือ อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน คือ สารเร่ง พด.14 ไตรโคเดอร์มาแก้ปัญหาไฟทอปธอร่าในทุเรียน รายละเอียดแสดงงานตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การถอดบทเรียนผลงานที่โดดเด่นของหมอดินอาสาดีเด่น ปี 2568

หน่วยงาน		ชื่อหมอดินอาสา	ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน
สพข.1	สพด.ปทุมธานี	นายอนุกุล นามปราศัย หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบล นพรัตน์ อำเภอหนองเสือ จังหวัด ปทุมธานี	การแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวใน การปลูกกล้วยหอมทองในพื้นที่ ตำบลนพรัตน์ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
สพข.2	สพด. ฉะเชิงเทรา	นางฉัตรชนก ชูแดง หมอดินอาสาประจำตำบลประดู่ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	การทำเกษตรอินทรีย์ระบบปิดใน รูปแบบเกษตรผสมผสาน
สพข.3	สพด. นครราชสีมา	นายนาวิ ไชยมี หมอดินอาสาประจำตำบลลำคองษ์ อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา	ฟื้นดินเค็ม ด้วยแนวคิด “เลี้ยงดิน ให้ดินเลี้ยงพืช (Feed the soil and let the soil feed the plant)”
สพข.4	สพด.ศรีสะเกษ	นายเข้มทอง ศรสสุข หมอดินอาสาประจำตำบลภูเงิน อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ	การผลิตทุเรียนภูเขาไฟ G จังหวัด ศรีสะเกษ ด้วยระบบเกษตรอินทรีย์ มีการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม สารเร่งจุลินทรีย์ต่าง ๆ ของกรม พัฒนาที่ดินร่วมด้วย
สพข.5	สพด.ขอนแก่น	นายพิชญ์พงษ์ วิลาวรรณ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบล หนองกุง อำเภอกุงใหญ่ จังหวัด ขอนแก่น	การทำเกษตรอินทรีย์ในรูปแบบ เกษตรผสมผสาน

หน่วยงาน		ชื่อหมอดินอาสา	ชื่อเรื่องที่ถอดบทเรียน
สพข.6	สพด.ลำปาง	นายเนตร ทองคำ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบล บ้านเสด็จ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัด ลำปาง	การผลิตน้ำอ้อยคั้นสดสุพรรณบุรี 50 (พีชทางเลือก) ผลิตพื้นที่ปลูกสับปะรด สร้างรายได้
สพข.7	สพด.น่าน	นายเสริม คำแพง หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบล เจดีย์ชัย อำเภอปัว จังหวัดน่าน	สูตรทำปุ๋ยหมักคั่ววน
สพข.8	สพด.เพชรบูรณ์	นายสุทธิพงศ์ พลสยาม หมอดินอาสาประจำตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์	การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม บนพื้นที่สูง สู่เกษตรความยั่งยืน
สพข.9	สพด. นครสวรรค์	นางราตรี บัวพนัส หมอดินอาสาประจำตำบลจันเสน อำเภอตากาลี จังหวัดนครสวรรค์	การพัฒนาที่ดินเพื่อการเกษตร กรรมที่ยั่งยืน
สพข. 10	สพด.กาญจนบุรี	นายสมชาย แซ่ตัน หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัด กาญจนบุรี	การประยุกต์ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีชีวภาพทางดินของ กรมพัฒนาที่ดิน
สพข. 11	สพด.กระบี่	นายมณฑา คงกะพันธ์ หมอดินอาสาประจำตำบลสินปุน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่	การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง
สพข. 12	สพด.ตรัง	นายประกิจ จิตรใจภักดิ์ หมอดินอาสาประจำตำบลนาโยงเหนือ อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง	สารเร่ง พด.14 ไตรโคเดอร์มา แก้ปัญหาไฟทอปธอร่าในทุเรียน

ที่ปรึกษา

นายเพชร อริยะสกุล ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน

คณะผู้จัดทำ

ส่วนกลาง :

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการ
เครือข่าย

1) นางสาวฉวีวรรณ พัฒนพงษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนา หมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย
2) นางสาวภรภัทร นพมาลัย	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
3) นางสาวสุภาวดี เกิดบัวทอง	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
4) นางสาวจุฑารัตน์ มนูญโย	นักวิชาการเกษตร
5) นางสาวภัทริรา สุขสวัสดิ์	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

ส่วนภูมิภาค :

- 1) สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 - 12
- 2) สถานีพัฒนาที่ดิน 77 แห่ง และ ศพล.

ภาคผนวก

QR code ที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่น
เพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืน ปี 2568

รายงานการดำเนินงานโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้
ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่น
เพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืน ปี 2568
จัดทำโดยสถานีพัฒนาที่ดิน
สามารถดาวน์โหลดได้ที่ QR code

การถอดบทเรียนหมอดินอาสาดีเด่น
ปี 2567 และ ปี 2568
จัดทำโดยสถานีพัฒนาที่ดิน
สามารถดาวน์โหลดได้ที่ QR code

โรฮ์พหมอดินอาสาดีเด่นปี 2567 และปี 2568
จัดทำโดยกลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาฯ กวจ.
สามารถดาวน์โหลดได้ที่ QR code

ภาพกิจกรรมโครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืน ปี 2568

การลงพื้นที่ติดตาม ประเมินผล รับฟังข้อเสนอแนะจากหมอดินอาสาดีเด่น โครงการพัฒนาจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสาดีเด่น เพื่อการบริหารจัดการดินอย่างยั่งยืน ปี 2568 โดยกลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย กวจ. ดังนี้

- 1) นางดวงดาว กุริโอโส ไนอาเร็ดดี หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

2) นายสุนทร ทองคำ หมอดินอาสาประจำตำบลวังท่าช้าง อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

3) นางฉัตรชนก ชูแดง หมอดินอาสาประจำตำบลประดู่ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย
กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรสายด่วน: 1760 ต่อ 1338 โทรศัพท์: 02-5794194

